

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 33/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 december 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen (RP 296/2010 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- veterinärmedicinsk inspektör Susanna Ahlström, jord- och skogsbruksministeriet
- professor Anna Valros, Helsingfors universitet, Forskningscentralen för djurvälstånd
- överinspektör Helena Hepola, Livsmedels säkerhetsverket Evira
- husdjursombud Jukka Rantala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- branschchef Marika Säynevirta, Livsmedelsindustriförbundet rf

- kampanj- och utbildningschef, veterinärmedicin licentiat Kati Pulli, Djurskyddsförbundet Animalia
- ordförande, veterinärmedicin licentiat Kirsi Sario, Finlands Veterinärförbund rf
- ordförande Petri Yli-Soini, Suomen broileryhdistys — Finlands Broilerförening ry
- ledare för primärproduktionen Harri Rosenberg, Atria Oy.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
- Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Finlands Fiskodlarförbund rf
- Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund
- Renbeteslagsföreningen
- Finlands Hippos rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att djurskyddslagen kompletteras med bestämmelser om faktorer som beskriver broilrars välbefinnande och om bedömning av broilrars välbefinnande på slakteriet och om myndigheternas åtgärder när bedömningen visar att välbefinnandet har försämrats under uppfödningen. I lagen föreslås också bestämmelser om utbildningen för personer som håller

broilrar och om skyldigheten för dem som äger eller håller broilrar att ge den personal som hanterar broilrar vägledning i kraven på välbefinnande. Enligt förslaget ska lagen dessutom innehålla särskilda krav på broileruppfödning när de högsta djurtätheterna tillämpas. Förslaget grundar sig på ett EU-direktiv som gäller skydd av slaktkycklingar.

I den föreslagna lagen föreskrivs dessutom om det krav som EU-direktivet om skydd av animalieproduktionens djur ställer på att den medicinska behandling som givits produktionsdjuren och antalet döda djur ska bokföras och om Livs-

medelssäkerhetsverkets rätt att närvara när utredningar och undersökningar som avses i djurskyddslagen utförs.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Utifrån motiveringen till propositionen noterar utskottet att produktionen av broilerkött i vårt land är högt specialiserad kontraktsproduktion. Det finns färre än 200 broileruppfödare. Broilrar som är avsedda för produktion föds upp i golvsystem på djupströbädd i flockar som beroende på avdelningens storlek består av 6 000—60 000 fåglar. Uppfödningssperioden varar 32—41 dygn beroende på målvikten. När på hela produktionen slaktas vid tre broilerslakterier. Produktionen sker som kontraktsproduktion i nära samarbete med slakteriföretagen. Hälsovården och djursjukdomsläget för broilrar i Finland är i internationell jämförelse på utmärkt nivå, och därför är också fåglarnas behov av mediciner litet. Vid broileruppfödningen iaktas god produktionssed och egenkontroll på frivillig basis inom näringen. Produktionsgårdarna är regionalt koncentrerade till broilerslakteriernas närmaste omgivning.

Bestämmelser om skydd av broilrar finns i rådets direktiv (2007/43/EG, broilerdirektivet) om minimiregler för skydd av slaktkycklingar. Tidigare har det inte funnits några detaljerade bestämmelser som gäller broilrar i Europeiska unionen. I rådets direktiv om produktionsdjur (98/581/EG) finns dock allmänna bestämmelser om krav på produktionsdjurs välbefinnande, som också gäller broileruppfödning. Broilerdirektivet föreskriver bl.a. om den största tillåtna beläggningsgraden, särskilda krav på beläggningsgrad och krav på god skötsel av fåglarna. I direktivet föreskrivs också om de krav som ställs på den tekniska utrustningen på gården, tillsynen över anordningarnas funktion, förhållandena på

gården och utbildningen för personer som hantear broilrar. Dessutom innehåller direktivet bestämmelser om bokföring av dödligheten hos broilrarna, om uppföljning av fynd vid köttbesiktning av broilrar och om informationen mellan broileruppfödare, besiktningsveterinär och behörig myndighet.

Största delen av de krav som ställs på broileruppfödning i broilerdirektivet kan genomföras genom förordning av statsrådet. Förordningen utfärdas med stöd av 4—6 § i djurskyddslagen om förvaringsutrymmen för djur och skötsel och behandling av djur. Således kan broilerdirektivets bestämmelser om de krav som beläggningsgraden ställer på stall och miljö utfärdas redan med stöd av gällande lag.

Direktivet ställer dock också krav som den gällande lagen och de bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i den inte omfattar. I fråga om utbildningsnivån hos dem som håller broilrar eller djurtätheten för broilrar finns det enligt propositionsmotiven för närvarande inte några krav, begränsningar eller anmälningsförfaranden som grundar sig på djurskyddslagen. Lagen föreskriver inte i detalj om sådan bedömning av broilrars välbefinnande under uppfödningen som sker i efterhand på slakteriet. De som äger eller håller broilrar är inte skyldiga att ge sina anställda som sköter och hanterar broilrar vägledning i kraven på välbefinnande. För närvarande har de som äger eller håller broilrar enligt djurskyddslagen heller inte någon bokföringsskyldighet eller anmälningsskyldighet i fråga om sin verksamhet.

Syftet med förslaget är således att genomföra broilerdirektivet till den del genomförandet kräver reglering på lagnivå. Ett syfte är också att genomföra det krav som anges i direktivet om pro-

duktionsdjur och som gäller skyldigheten för djurägaren eller djurhållaren att föra bok över den medicinska behandling som givits produktionsdjuren och över antalet döda djur som upptäckts i samband med inspektionerna. Ett ytterligare syfte är att genomföra kontrollföreläsningens krav på att den behöriga myndigheten ska utföra revision av regionala och lokala tillsynsmyndigheter.

Maximal belägningsgrad

Enligt artikel 3.4 i broilerdirektivet är den maximala belägningsgraden 39 kg levande vikt per kvadratmeter. Enligt artikel 3.5 får medlemsstaterna tillåta att den maximala belägningsgraden höjs med 3 kg per kvadratmeter, om tilläggsvillkoren i bilaga V till direktivet är uppfyllda.

Utskottet påpekar att uppfödarställen i Finland i årtal har haft belägningsgrader på upp till 42 kg levande vikt per kvadratmeter. Ovan står det att vår broilerproduktion håller hög standard i internationell jämförelse: hälsotillståndet hos fåglarna är exceptionellt bra, behovet av medicinering mycket litet och tillväxthastigheten bra. Den finländska broilerproduktionen baserar sig dessutom som sagt på kontraktsproduktion, där producenterna har förbundit sig att följa slakteriernas kvalitetssystem. Med hjälp av kvalitetssystemen förebyggs djursjukdomar, förbättras kapaciteten för den som äger eller håller broilrar att hålla kontroll över förhållandena i uppfödningstallet och skötseln av fåglarna. Utskottet lyfter fram den höga standarden på vår broilerproduktion och vill också här understryka att ursprunget tydligt bör skrivas ut på produkterna för att konsumenten säkert ska veta i vilket land och under vilka förhållanden de är tillverkade.

Utskottet anser således att det inte finns skäl att sänka belägningsgraden till den allmänna nivån enligt broilerdirektivet. Förslaget i propositionen är motiverat att djurskyddslagen kompletteras med en bestämmelse om villkoren för att höja djurtätheten till högst 42 kg levande vikt per kvadratmeter. Följande villkor föreslås enligt bilaga V till broilerdirektivet: att det vid djurskyddsinspektionerna i broileruppfödning-

stallet under de senaste två åren inte har uppdagats någon sådan verksamhet som strider mot författningarna om djurskydd, att den som äger eller håller broilrarna tillämpar riktlinjer för god praxis och att dödligheten bland broilrarna är tillräckligt låg. Bestämmelserna om detta föreslås bli inskrivna i 26 c § 4 mom.

Vid bedömningen av dödligheten bland broilrarna ska man beakta sådana av djurägaren eller djurhållaren oberoende eller exceptionella orsaker som lett till att dödligheten bland broilrarna ökat under uppfödningen, står det i propositionsmotiven. Utskottet behandlar de här orsakerna nedan. Dessutom kan den som äger eller håller broilrar ange de åtgärder som han eller hon har vidtagit redan under uppfödningen efter att ha upptäckt att dödligheten ökat. Dessa åtgärder kan gälla t.ex. reparation av anordningar, kontakter med hälsovårdsveterinären och iakttagande av dennes anvisningar, resultat av eventuella obduktioner och medicinering.

Bedömning av broilrarnas välbefinnande

Enligt punkt 3 i bilaga III till broilerdirektivet ska den officiella veterinären anmäla resultaten i fråga om dödligheten och fynden vid köttbesiktningen till den som håller eller äger broilrarna och till den behöriga myndigheten, om resultaten tyder på att broilrarna har fått det sämre i uppfödningstallet. Efter att ha fått anmälan ska djurhållaren eller ägaren vidta behöriga åtgärder.

Broilerdirektivet förutsätter att broilrarnas välbefinnande under uppfödningen bedöms i efterhand, vilket är en alldeles ny utgångspunkt i vår djurskyddslagstiftning. I praktiken grundar sig tillsynen över djurskyddet huvudsakligen på inspektioner som utförs på den plats där djuren hålls, när det finns misstanke om att bestämmelserna i djurskyddsförfattningarna har överträtts. Men broilerdirektivet kräver att besiktningsveterinären också på annat sätt ska bedöma välbefinnandet hos broilrarna under uppfödningstiden.

Regeringen föreslår därför att djurskyddslagen kompletteras med bestämmelser om faktorer som beskriver välbefinnandet hos broilrar. Sådana faktorer är dödlighet under uppfödning-

en och bedömning av hudinflammation på trampdynorna i anknytning till köttbesiktningen i slakteriet. Dessutom föreslås det bestämmelser om besiktningsveterinärens bedömning av välbefinnandet hos broilrarna. Enligt förslaget ska besiktningsveterinären underrätta den som äger eller håller broilrarna samt regionförvaltningsverket, om resultatet av bedömningen av broilrarnas välbefinnande tyder på att välbefinnandet försämrats under uppfödningen.

Enligt det föreslagna 41 a § 2 mom. ska en bedömning av vilken inverkan de förhållanden under vilka flocken hålls och andra motsvarande faktorer har på broilrarnas välbefinnande göras utifrån dödligheten inom flocken och den bedömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen. Dessa faktorer fungerar som indikatorer på välbefinnandet hos broilrarna och beskriver vilken inverkan uppfödningförhållandena har på dem. Men dödlighet och hudinflammation på trampdynorna kan också förekomma av orsaker som inte beror på djurägaren eller djurhållaren eller av exceptionella orsaker. Orsaker som inte beror på förhållandena under uppfödningen kan enligt propositionsmotiven vara t.ex. kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på broilerrasen eller en oväntad funktionsstörning i vattnings- och utfodringsanordningarna eller ventilationsanordningarna. Problem med kvaliteten på dagsgamla kycklingar kan t.ex. bero på gulsäcksinflammation eller på så kallat non-startersyndrom, som båda är relaterade till kläckeriet. Broilerraser kan ha problem med plötslig hjärtdöd och tillväxstörningar i fötterna, vilket ökar både dödligheten och behovet att avliva fåglar av djurskyddsskäl.

Närmare bestämmelser om de orsaker som ska beaktas i fråga om dödlighet kommer att utfärdas genom förordning av statsrådet. För att tillämpningen ska bli samordnad anser utskottet att bestämmelserna bör ange alla de ovan beskrivna orsakerna, som också framgår av propositionsmotiven, som inte är beroende av ägaren

eller djurhållaren eller är exceptionella och som därför inte får leda till att djurtätheten sänks.

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

26 a §. Bokföring av produktionsdjur. Bestämmelser om bokföring över medicinsk behandling av produktionsdjur finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (794/2000, ändrad genom 808/2005, 3 punkten). Den kräver att bokföring över medicinsk behandling ska bevaras i minst fem år i fråga om alla djur som föds upp för att användas som livsmedel. Det är alltså längre än den treåriga tid som direktivet om produktionsdjur (98/58/EG) föreskriver. Animalieproduktionsdjur är enligt 4 § i lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997) nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, hästar och andra hovdjur samt sådana vilda däggdjur, fåglar, kräldjur, groddjur och sniglar som föds upp för att användas som livsmedel, fiskar och andra vattendjur som föds upp, bin som används för produktion av honung samt renar.

Utskottet föreslår att 26 a § 2 mom. i lagförslaget ändras så att bokföringen över medicinsk behandling ska förvaras i fem kalenderår bara om den gäller animalieproduktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion. Förvaringstiden ska i linje med direktivet om produktionsdjur vara minst tre år i fråga om produktionsdjur som inte hålls för livsmedelsproduktion, t.ex. pälsdjur.

26 b §. Behörigheten för dem som håller broilrar och handledning av dem som hanterar broilrar. Enligt artikel 4 i broilerdirektivet ska den som håller broilrar och som är ansvarig för deras skötsel ha fått med tanke på sina uppgifter tillräcklig utbildning i frågor som gäller djurs välbefinnande. I bilaga IV till direktivet anges vad utbildningen åtminstone ska omfatta. Enligt artikel 4 ska den som håller broilrar inneha ett intyg som godkänts av den behöriga myndigheten och

som styrker att han eller hon fullgjort utbildningen eller har förvärvat likvärdiga kunskaper. Praktisk erfarenhet som förvärvats före den 30 juni 2010 får godkännas som likvärdig med utbildningen och ett intyg som styrker detta ska då beviljas sökanden. Lagförslaget har också en bestämmelse om detta.

I en examensdel med specialisering på slaktfjäderfä, fastställd av Utbildningsstyrelsen, ingår lagstiftningen om skyddet av broilrar, broilrars fysiologi, i synnerhet vätske- och foderbehov, djurens beteende och begreppet stress. Dessutom omfattar examen praxis vid hantering, infångning, lastning och transport, hälsovård, nödslakt, avlivning och förebyggande smittskyddsåtgärder.

I 26 b § 1 mom. i lagförslaget krävs en specifik utbildning. Men utskottet anser att det viktigaste är att kunna påvisa tillräcklig kompetens. Därför föreslår utskottet en omformulering så att kompetensen ska gå att påvisa genom avlagd

grundexamen inom lantbruksbranschen (examen som landsbygdsföretagare eller djurskötare) med specialisering på slaktfjäderfä. Dessutom kan kompetensen påvisas genom avlagd yrkesexamen i skötsel av och välbefinnande för produktionsdjur (en ny examen i stället för yrkesexamen för kreaturskötsel) eller yrkesexamen för odlare, där slaktfjäderfä är temat för specialiseringsperioden. Utskottet framhåller att alla examina ska kunna avläggas som fristående examina. Också andra utbildningar än de ovan nämnda examina bör berättiga till behörighet, om utbildningen kan anses innehålla åtminstone de studier som motsvarar examensdelen med specialisering på slaktfjäderfä.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av djurskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i djurskyddslagen (247/1996) 54 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1430/2006, och *fogas* till lagen en ny 26 a § i stället för den 26 a § som upphävts genom lag 238/2010, nya 26 b, 26 c och 41 a §, till 42 §, sådan den lyder i lag 1477/2009, ett nytt 2 mom. samt till 48 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1430/2006 och 1477/2009, ett nytt 4 mom. som följer:

26 a §

Bokföring av produktionsdjur

(1 mom. som i RP)

Bokföringen över den medicinska behandlingen *av produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion* ska bevaras *i minst fem år* och bokföringen över antalet döda djur *och bokföringen över den medicinska behandlingen av*

produktionsdjur som inte hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen. Bokföringen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, polisen, besiktningsveterinären, gränsveterinären och djurskyddsövervakaren.

(3 mom. som i RP)

26 b §

Behörigheten för dem som håller broilrar och handledning av dem som hanterar broilrar

En fysisk person som håller broilrar och ansvarar för skötseln av minst 500 fåglar ska ha kompetens som motsvarar minst en examensdel, fastställd av Utbildningsstyrelsen, med specialisering på slaktfjäderfä och ett intyg över kompetensen utfärdat av en utbildningsanordnare som undervisnings- och kulturministeriet har bevil-

jat tillstånd att ordna grundläggande yrkesutbildning och/eller yrkesinriktad tilläggsutbildning. Med broiler avses en fågel av arten Gallus gallus som föds upp för slakt.

(2 mom. som i RP)

26 c, 41 a, 42, 48 och 54 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 22 februari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /sv

Klaus Pentti /cent
Petri Pihlajaniemi /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.